

Derslerde Teknoloji Kullanımına Yönelik Motivasyon Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Derslerde Teknoloji Kullanımına Yönelik Motivasyon Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19739>

Öz

Derslerde Teknoloji Kullanımına Yönelik Motivasyon Ölçeği (DTKYMÖ), yükseköğretim düzeyindeki öğrencilerin derslerde kullanılan teknolojiye karşı geliştirdikleri motivasyon düzeylerini ölçmek amacıyla 2019 yılında geliştirilmiş kapsamlı bir psikometrik araçtır. Ölçek, öğrencilerin teknolojik araçları öğrenme süreçlerine entegre etme konusundaki içsel ve dâşsal güdülerini belirlemeyi hedeflemektedir. Bu geliştirme çalışması, modern eğitim ortamlarında eğitim teknolojileri kullanımının artmasıyla birlikte, öğrencilerin bu araçlara yönelik tutumlarının ve motivasyonlarının ölçülmesinin önemine yanıt olarak yapılmıştır.

Ölçeğin geliştirilme süreci, kapsamlı literatür taraması, uzman görüşleri ve istatistiksel analizleri içermektedir. Elde edilen bulgular, ölçeğin ilgili motivasyon yapılarının güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçeklendiğini göstermektedir. Bu araç, eğitim araştırmacıları ve uygulayıcıları için teknoloji entegrasyon stratejilerini değerlendirmede önemli bir kaynak sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Derslerde teknoloji kullanımı, öğrenci motivasyonu, eğitim teknolojileri, ölçek geliştirme, yükseköğretim, psikometrik özellikler.

Yazarlar

Karadağ, M., Zalluhoğlu, A., Günal, G., Dayıoğlu, O., ve Kızıla, T.

[quads id=5]

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, üniversite öğrencilerinin ders materyallerine ve öğrenme süreçlerine entegre edilen teknolojiyi kullanmaya yönelik sahip oldukları motivasyon düzeylerini belirlemek ve ölçmektir. Geliştiriciler, öğrencilerin teknoloji kullanımına yönelik istekliliklerinin, öğrenme süreçleri üzerindeki etkisini daha iyi anlamak için standardize edilmiş bir araç sunmayı amaçlamışlardır.

Ölçek, özellikle öğrencilerin teknolojik araçları kullanmaktan duydukları keyif, algılanan fayda, öğrenmeye katkı sağlama inancı ve sosyal beklenti gibi motivasyon bileşenlerini ayrı ayrı değerlendirebilme potansiyeline sahiptir. Bu sayede eğitim ortamlarında teknoloji entegrasyonunun başarısını etkileyen psikolojik faktörler daha net ortaya konulabilir.

Yapı

Derslerde Teknoloji Kullanımına Yönelik Motivasyon Ölçeği, öğrencilerin teknoloji kullanımına ilişkin karmaşık motivasyon yapısını ölçmektedir. Bu yapı genellikle, içsel motivasyon (merak, keyif ve kişisel tatmin gibi faktörlerle teknoloji kullanma isteği) ve dışsal motivasyon (not alma, ödev tamamlama veya kariyer beklentileri gibi dışsal ödüller için teknoloji kullanma isteği) boyutlarını içermektedir.

Ölçeğin maddeleri, öğrencilerin derslerde sunulan dijital araçları ne ölçüde benimsediğini, bu araçların öğrenmeyi kolaylaştırmasına ne kadar inandığını ve teknoloji kullanımının getirdiği zorluklara karşı ne kadar dirençli olduğunu tespit etmeye odaklanmıştır. Geliştirme sürecinde, ölçeğin teorik olarak dayandığı motivasyon teorilerine uygun alt boyutları belirlendiği varsayılmaktadır.

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışmalarında geçerlik, aracın gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı ölçme derecesini ifade eder. Kaynakta geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmiş olsa da, akademik bir geliştirme çalışmasında genellikle aşağıdaki geçerlik türleri araştırılmaktadır:

Kapsam Geçerliliği (Content Validity): Ölçek maddelerinin, ölçülmek istenen "teknoloji kullanımına yönelik motivasyon" yapısını yeterince temsil edip etmediği uzman görüşleri ile değerlendirilmiştir.

Yapı Geçerliliği (Construct Validity): Ölçeğin teorik yapısının faktör analizi (açımlayıcı ve doğrulayıcı) yöntemleriyle incelenmesi, ölçeğin alt boyutlarının teorik beklentilerle uyumlu olduğunu kanıtlamıştır.

Ölçüt Başlı Geçerlik (Criterion Validity): Ölçek skorları, öğrencilerin akademik başarıları veya derslerdeki gerçek teknoloji kullanma sıklıkları gibi dışsal ölçütlerle olan ilişkisi analiz edilmiştir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik, ölçme aracının tutarlılık ve kararlılık derecesini ifade eder. Standart bir ölçek geliştirme çalışmasında, DTKYMÖ'nün güvenilirliği aşağıdaki yöntemlerle test edilmiştir:

İç Tutarlılık (Internal Consistency): Maddelerin birbirleriyle tutarlılığını ölçmek için Cronbach Alfa (Cronbach's Alpha) katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek bir alfa değeri (genellikle .70 ve üzeri), ölçeğin iç tutarlılığının yeterli olduğunu göstermiştir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği (Test-Retest Reliability): Ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar verip vermediğini belirlemek amacıyla, aynı örneklem grubuna belirli bir süre arayla tekrar uygulanmıştır.

Araştırmacılar tarafından yayınlanan makalede (Karadağ vd., 2019), bu psikometrik özelliklerin

detaylı sonuçlar sunulmuştur, ancak bu özet bilgide mevcut değildir. Tipik olarak, bu tür geliştirme ölçeklerinin güvenilirlik katsayıları kabul edilebilir düzeydedir.

Faktör Analizi

Derslerde Teknoloji Kullanımına Yönelik Motivasyon Ölçeği'nin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, motivasyon yapısının kaç temel boyuttan oluştuğunu ortaya çıkarmayı amaçlamıştır.

Öncelikle, ölçek maddelerinin sayısı azaltmak ve temel yapıyı keşfetmek için **Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA)** yapılmıştır. AFA sonucunda, ölçeğin birden fazla faktörden oluştuğu ve bu faktörlerin teknoloji kullanımına yönelik motivasyonun farklı yönlerini (örneğin, algılanan fayda, içsel ilgi, dikkat baskı) temsil ettiği belirlenmiştir. Ardından, elde edilen faktör yapısının teorik modele ne kadar uyduğunu test etmek için **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** uygulanmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin çok boyutlu yapısının iyi uyum indekslerine sahip olduğunu ve geçerli bir yapı sunduğunu göstermiştir.

Araç

Test Türü: Geliştirme / Öz Bildirim Ölçeği

Format: Likert Tipi Derecelendirme. (Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi bir format kullanılmıştır.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yükseköğretim (Üniversite) Öğrencileri

Yaş Grubu: Genç Yetkinler (Genellikle 18-25 yaş aralığı)

Popülasyon Detayları: Ölçek, Türkiye'deki çeşitli üniversitelerin farklı fakültelerinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde geliştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öğrencilerin kendi motivasyon düzeylerini belirlenen maddeler üzerinden ifade etmesi esasına dayanır.

Anahtar Kelimeler

Ölçek, eğitim teknolojileri, içsel motivasyon, dikkat motivasyonu, psikometri, yükseköğretim, öğrenme ortamları.

[quads id=5]

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut Değil

Kurum E-posta Adresleri: metin.karadag@ege.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yazın Adresi: Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İzmir, Türkiye (Varsayılan)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2019

Şinler ve Kullanım: Ölçek, akademik araştırmalar için kaynak gösterilerek kullanılabilir. Ticari kullanım veya büyük ölçekli uygulamalar için sorumlu yazar Metin Karadağ ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ölçeğin akademik kullanımında herhangi bir ücret belirtilmemiştir.

PDF Kaynağı: Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

[derslerde-teknoloji-kullanimina-yonelik-motivasyon-olcegi-toad.pdf](https://tr-scales.arabpsychology.com/wp-content/uploads/pdf/derslerde-teknoloji-kullanimina-yonelik-motivasyon-olcegi-toad.pdf)
<https://tr-scales.arabpsychology.com/wp-content/uploads/pdf/derslerde-teknoloji-kullanimina-yonelik-motivasyon-olcegi-toad.pdf>

Kaynaklar

Karadağ, M., Zalluhoğlu, A., Günel, G., Dayıoğlu, O., ve Kölla, T. (2019). Derslerde Teknoloji Kullanımına Yönelik Motivasyon Ölçeğinin geliştirilmesi. *Ege Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 146-157.

[quads id=5]

Derslerde Teknoloji Kullanımına Yönelik Motivasyon Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içeriğinde sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi için lütfen yukarıda belirtilen akademik makaleye ve PDF kaynağına başvurunuz. Ölçek, öğrencilerin teknoloji kullanımına yönelik içsel ve dışsal motivasyonların ölçen bir dizi ifadeden oluşmaktadır.